

5 September aanstaande is het precies 100 jaar geleden dat de pionier van de experimentele - elektronische muziek John Milton Cage in Los Angeles werd geboren. Geheel in de Cage-traditie staat Dag in de Branding hier iets vroeger bij stil. Niet in september maar al al op 10 maart 2012 presenteren wij een hele editie met werken in de geest van Cage en werken van Cage zelf. Waaronder - 70 jaar na dato - de Nederlandse première van 'The City Wears a Slouch Hat'. Cage componeerde dit stuk op een tekst van Kenneth Patchen. Het ging op 31 mei 1942 in première en werd als hoorspel uitgezonden.

'The City Wears a slouch hat' wordt ook wel gezien als de belangrijkste mislukking van John Cage en cruciaal voor zijn verdere ontwikkeling.

John Cage 100

In 2012, om precies te zijn op 5 september, is het 100 jaar geleden dat de onconventionele, componist en pionier van de nieuwe muziek John Cage in Los Angeles werd geboren. In de geest van Cage (die het normale nooit als norm nam) wil Het Haagse festival voor Nieuwe Muziek 'Dag in de Branding' tijdens de 23ste editie op 12 maart 2012 feestelijk aandacht besteden aan dit heugelijke feit met de Nederlandse première van 'The City Wears A Slouch Hat' (1942), een kenmerkend stuk in de ontwikkeling van Cage - ook wel zijn 'belangrijkste mislukking' genoemd.

Ambitie en droom

Eén van de ambities die de jonge en onstuimige percussionist en idealist John Cage wilde realiseren was de oprichting van een Centrum voor Experimentele Muziek. Een plek waar geluidskunstenaars zoals hij in nauwe samenwerking met technici nieuwe geluiden en vooral ook nieuwe (elektronische) instrumenten zouden kunnen ontwikkelen. "I believe that the use of noise to make music will continue and increase," schreef hij in een van de manifesten die hij publiceerde, "until we reach a music produced through the aid of electrical instruments which will make available for musical purposes any and all sounds that can be heard." In die tijd was, naast de film, de radio(techniek) hét medium en Cage, die goed op die hoogte was van de ontwikkelingen op dit gebied, had begrepen dat er met dat medium geluiden geproduceerd konden worden - en dus muziek - gemaakt kon worden, die tot dan toe ongehoord was (om een idee te krijgen van de betekenis en mogelijkheden en aantrekkingskracht van de radio-techniek uit die dagen kunnen we het beste een vergelijking maken met de creatieve kracht van de digitale multi-media technieken die nu beschikbaar zijn en ontwikkeld worden). Op een dag kwam hij in contact met een technicus van één van de grote filmstudio's die hem alles liet zien wat men daar aan techniek in huis had. Maar Cage's herhaalde verzoek om met die apparatuur te mogen werken en een begin te maken met 'de ontwikkeling van de geluiden van de toekomst' werden keer op keer afgewezen met als gevolg dat Cage eerst naar Seattle trok, waar hij werk vond aan het Cornish College of the Arts, en vervolgens besloot om zijn geluk in New York te proberen.

De eerste stap

De reis naar de Oostkust verliep via Chicago waar hij een paar maanden betaald les kon geven (in 'sound experiments') aan de Laszlo Moholy-Nagy school voor Design. Hij gaf er ook concerten en naar aanleiding van een concert in de Chicago Art Club schreef de Chicago Tribune een artikel over hem: "People call it noise – but he calls it Music". Dankzij deze aandacht kwam hij in contact met een aantal invloedrijke figuren waaronder Peggy Guggenheim en Max Ernst die hem (en zijn toenmalige vrouw Xenia) uitnodigden om bij hen in hun appartement in New York te komen logeren.

Henry Miller

Uit een van de vraaggesprekken die Richard Kostelanetz had met John Cage, wordt duidelijk dat Cage nog voor hij van Chicago naar New York verhuisde contact had opgenomen Davidson Taylor van de Columbia (hoorspel) Workshop

studio in New York, in de hoop in een van hun hoorspelprojecten een rol als musicus te kunnen spelen. Cage had aan Taylor uitgelegd dat het zijn bedoeling was om allerlei geluiden, zoals stadsgeluiden en de geluiden die typisch zijn voor het platte land, te verheffen tot muziek. Taylor raakte geïnteresseerd en zag er wel wat in om Cage bij een hoorspelproject te betrekken. Dus vroeg hij hem of hij ook een schrijver (voor een hoorspel) in gedachten had. “De eerste die ik voorstelde was Henry Miller, wat Taylor prima ond. Ik nam contact op met Miller en vroeg hem of hij een hoorspel voor mij wilde schrijven. Miller antwoordde dat ik er goed aan zou doen om eerst zijn boeken te lezen. In die tijd was het niet makkelijk om aan die boeken te komen, want men vond het werk van Miller pornografisch. Met een speciale introductiebrief lukte het me toch om zijn boeken in de Openbare bibliotheek van New York te lezen – waarna ik vrij snel begreep dat Miller’s werk niet geschikt was voor wat ik wilde. Daarop vroeg ik hem of hij niet speciaal voor de radiohoorspel-workshop een stuk wilde schrijven. Miller had daar geen trek in. En zo kwam ik op Kenneth Patchen.”

The City Wears A Slouch Hat’

Het stuk werd in 1942, dus tijdens de tweede wereldoorlog, door Kenneth Patchen geschreven en handelt over de omzwervingen van een mysterieuze, onwortelende en anonieme zwerver. 'The Voice', zoals hij in het stuk wordt genoemd, citeert de poëzie van zestiende eeuwse dichters als Christopher Marlowe en John Donne uit het hoofd. Maar de helderziende wijsheid die hij daarmee suggereert te bezitten is schijn. Zijn manier van denken lijkt op die van een dakloze die zich al dan niet vrijwillig uit de samenleving heeft geïsoleerd en zijn eigen anarchistische gang gaat. Zonder enige schroom voert 'The Voice' gesprekken met mensen en dieren, met gebouwen en de geluiden en omstandigheden van de grote in het hoorspel niet nader genoemde stad. In zijn wanhoop klampt hij zich vast aan alles wat lijkt op een zuivere vorm van leven om zich tenslotte terug te trekken op een rots voor de kust, een eiland van stilte dat hij zijn vriend noemt.

Opname

Aangekomen in de Columbia-studio liet Cage zich door de technici daar precies uitleggen waartoe de apparatuur in staat was. “Alles”, luidde hun antwoord. Hierdoor gesterkt schreef Cage vervolgens een partituur van 250 pagina's waarin hij zich liet leiden door zijn visie op de technologische toekomst van (de) muziek – en waarin hij, naast zijn eigen uitgebreide percussie instrumentarium, een scala aan stadsgeluiden en onder meer ook het geluid van scheepstoeters en opstijgende vliegtuigen had genoteerd. Toen hij, één week voor de opname en in het volste vertrouwen dat de technische know-how van de geluidstechnici zijn notatie zouden kunnen realiseren, de partituur met die hen doornam bleek al snel dat zij geen rekening hadden gehouden met het creatieve vermogen van Cage: de partituur bleek onuitvoerbaar. Hoewel hevig teleurgesteld zat Cage niet bij de pakken neer. Met Xenia en de percussionisten werkte hij in de daarop volgende week dag en nacht door. Cage componeerde, Xenia kopieerde wat hij geschreven had en de percussionisten repeteerden de noten. Een race tegen de klok met een uitvoerbare compositie als resultaat: een op percussie-gebaseerde partituur die anticipeert en reflecteert op het verhaal.

Een stap te ver

Hoewel hij verre van tevreden was met de opgelegde zelfcensuur, zag Cage de realisatie van 'The City Wears A Slouch Hat', dat 's nachts werd uitgezonden, toch als een stap in de goede richting. Een stap naar zijn Centrum voor Experimentele Muziek. Gesterkt door de reacties die hij van de mensen van Columbia Broadcasting in Chicago had gekregen kocht hij van zijn laatste centen een kaartje voor de bus naar New York. Maar de mensen van Columbia Systems daar zaten niet op John Cage te wachten. The City Wears A Slouch Hat' was landelijk uitgezonden. De luisteraar in en rondom Chicago hadden blijkens de ontvangen reacties met belangstelling naar het stuk geluisterd. Maar landelijk gezien was er nauwelijks gereageerd.

Door Peggy Guggenheim en Max Ernst werden Cage en zijn vrouw wel met open armen ontvangen. En zo kwam Cage in contact met de avant gardisten van die tijd, mensen als Piet Mondriaan, Marcel Duchamp, Virgil Thompson en Gypsy Rose Lee. Guggenheim zorgde ervoor dat Cage bij de opening van haar nieuwe galerie een uitvoering van een van zijn percussie-concerten kon geven. In de overtuiging dat hij dankzij zijn nieuwe connecties spoedig over de middelen zou kunnen beschikken voor de oprichting van zijn Centrum regelde Cage zelf, dus buiten Peggy Guggenheim om, een concert in het Museum of Modern Art. Wat zij hem niet in dank afnam. Toen zij hoorde wat Cage buiten haar medeweten had gedaan, zette zij hem en zijn vrouw zonder pardon op straat.

Bezinning

In de daaropvolgende periode komt de werkloze en berooide John Cage, die in 1937 in Los Angeles nog voornemens was om een kwartet voor benzinemotoren, wind, een kloppend hart en een landverschuiving te schrijven (en die 10 jaar later 4'33 minuten stilte componeerde), noodgedwongen tot bezinning. De opdrachten waar hij op had gehoopt bleven uit. Werkloos en berooid trok hij en Xenia in bij de danser Jean Erdman.

Maar Cage bleef niet lang depressief. Hij ging vrij snel weer aan de slag en componeerde 'Credo in Us', een stuk waarin,

naast een grammofoon met een plaatopnames van Beethoven, Dvorak, Sjostakovitsj of een vergelijkbare componist, ook een radio, die op een willekeurige golflengte is afgesteld, een vooraanstaande rol speelt.

Omdat hij het zonder zijn percussie-instrumentarium moest stellen (Guggenheim zou die op haar kosten van Chicago naar New York laten vervoeren, maar door de breuk was dat niet doorgestaan), componeerde hij in die periode ook een hele reeks stukken voor 'prepared piano'¹, die toen door zijn latere metgezel en levenspartners Merce Cunningham werden choreografeerd.

Hij kwam ook in aanraking met de Oosterse filosofie - en ontwikkelde gaandeweg het idee voor de aleatorische muziek: een manier van componeren waar het toeval (of bijvoorbeeld ook de inbreng van de uitvoerende musici en het door het toeval bepaalde gebruik van onconventionele muziekinstrumenten) het uiteindelijke klankresultaat bepaalt: een methode die de veelzijdige Cage nadien voor al zijn muzikale, beeldende en literaire werk heeft gebruikt.

Vraag

In zijn on-line essay 'The story of John Cage's The City Wears a Slouch Hat', vraagt James Pritchett zich af wat er gebeurd zou zijn als de zaken met Columbia Broadcasting in Chicago anders waren gelopen; als de technici daar wel in staat zouden zijn geweest om de oorspronkelijke partituur van 250 pagina's technisch te realiseren en de directie van Columbia in New York en ook de vermogende Peggy Guggenheim dit met de oprichting van een Centrum voor Experimentele Muziek zouden hebben beloofd? Hypothetische vragen, aldus Pritchett, waar uiteraard slechts hypothetische antwoorden op gegeven kunnen worden. Maar waar we ook uit kunnen concluderen dat 'The City Wears A slouch Hat' gezien kan worden als de belangrijkste mislukking van John Cage en cruciaal voor zijn verdere ontwikkeling. En om die laatste reden alleen al is het stuk - 70 jaar na dato - een Nederlandse première tijdens de 23ste editie van Dag in de Branding meer dan waardig.

Belangrijkste bronnen:

Richard Kostelanetz 'Conversing with John Cage'.

Alex Ross: 'The rest is noise'

James Pritchett: 'The story of John Cage's The City Wears a Slouch Hat' (on line publicatie)

---

¹ De term prepared piano werd door John Cage bedacht in 1938. Hem was gevraagd een stuk te schrijven voor een auditorium waar geen ruimte was voor een slagwerkensemble maar wel een piano stond. Het bewerken van de piano bleek de oplossing. Cage gebruikte schroefjes, moertjes, spijkers, gummetjes, stukjes papier en vele andere materialen en schreef hierbij dikwijls zeer nauwkeurig voor welke soort en lengte of dikte nodig was en waar deze hulpmiddelen geplaatst dienen te worden om het gewenste effect te bereiken. Tien jaar later leidde dit tot de compositie van zijn Sonatas and Interludes. Een cyclus die sindsdien geldt als de bijbel voor het geprepareerde klavier.

No. 67497

JOHN CAGE

THE CITY WEARS A SLOUCH HAT

A radio play by Kenneth Patchen
(1942)

For Percussion and Sound effects

Score

Printed in the U.S.A.

Lees ook: <http://www.rosewhitemusic.com/cage/texts/slouch.html>

Lees ook: <http://www.johncage.info/workscage/slouchhat.html>

Luister naar een opname van de première uit 1942: http://www.youtube.com/watch?v=Y-jY6_Zly8